BG Pulse Journal USA
ISSN:1947-2536 http://www.bgpulseusa.com/index.php/bg
BG PULSE JOURNAL

# THE HARMONY OF NATIONAL AND UNIVERSAL HUMAN VALUES IN CONTEMPORARY VISUAL ART

**Farmonov Ziyodillo Niyozmurodovich**
Senior Lecturer, Department of Monumental Painting,
National Institute of Fine Art and Design named
after Kamoliddin Behzod, Tashkent, Uzbekistan.
https://doi.org/10.5281/zenodo.20592520

**Abstract:**
This article scientifically analyzes the interaction and harmony of national and universal human values in contemporary visual art, their significance in artistic expression, and their influence on the development of art. The study examines the developmental trends of visual art in the context of globalization, the reflection of national cultural heritage in contemporary artworks, and the artistic interpretation of universal human ideas. Furthermore, using the example of Uzbek visual art, the article explores the integration of national traditions, historical memory, spiritual values, and aesthetic principles with modern creative approaches.

**Keywords:**
Contemporary visual art, national values, universal human values, cultural heritage, artistic thinking, national identity, globalization, aesthetic values, intercultural dialogue.

## ГАРМОНИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ И ОБЩЕЧЕЛОВЕЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ В СОВРЕМЕННОМ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМ ИСКУССТВЕ

**Аннотация:** В данной статье с научной точки зрения анализируются взаимосвязь и гармоничное сочетание национальных и общечеловеческих ценностей в современном изобразительном искусстве, их значение в художественном выражении, а также влияние на развитие искусства. В исследовании рассматриваются тенденции развития изобразительного искусства в условиях глобализации, отражение национального культурного наследия в современных произведениях искусства и художественная интерпретация общечеловеческих идей. Кроме того, на примере изобразительного искусства Узбекистана анализируется сочетание национальных традиций, исторической памяти, духовных ценностей и эстетических принципов с современными творческими подходами.

**Ключевые слова:** Современное изобразительное искусство, национальные ценности, общечеловеческие ценности, культурное наследие, художественное мышление, национальная идентичность, глобализация, эстетические ценности, межкультурный диалог.

## ZAMONAVIY TASVIRIY SAN'ATDA MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLARNING UYG‘UNLIGI

**Annotatsiya:**
Ushbu maqolada zamonaviy tasviriy san’atda milliy va umuminsoniy qadriyatlarning o‘zaro uyg‘unlashuvi, ularning badiiy ifodadagi ahamiyati hamda san’at taraqqiyotiga ko‘rsatayotgan

ta’siri ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda globallashuv sharoitida tasviriy san’atning rivojlanish tendensiyalari, milliy madaniy merosning zamonaviy san’at asarlarida aks etishi va umuminsoniy g‘oyalarning badiiy talqini o‘rganiladi. Shuningdek, O‘zbekiston tasviriy san’ati misolida milliy an’analar, tarixiy xotira, ma’naviy qadriyatlar va estetik tamoyillarning zamonaviy ijodiy yondashuvlar bilan uyg‘unlashuvi tahlil etiladi..

**Kalit so‘zlar:**
Zamonaviy tasviriy san’at, milliy qadriyatlar, umuminsoniy qadriyatlar, madaniy meros, badiiy tafakkur, milliy o‘zlik, globallashuv, estetik qadriyatlar, madaniyatlararo muloqot

**Kirish**

XXI asrda globallashuv jarayonlarining jadallashuvi natijasida madaniyat va san’at sohasida yangi rivojlanish tendensiyalari shakllanmoqda. Ayniqsa, zamonaviy tasviriy san’at milliy madaniy merosni saqlash, uni yangi badiiy shakllarda namoyon etish hamda umuminsoniy qadriyatlarni targ‘ib qilishning muhim vositalaridan biri sifatida e’tirof etilmoqda. San’at jamiyatning ma’naviy hayotini aks ettiruvchi ijtimoiy hodisa bo‘lib, unda har bir xalqning tarixiy xotirasi, urf-odatlari, dunyoqarashi va madaniy qadriyatlari mujassam bo‘ladi. Shu bilan birga, zamonaviy san’at asarlarida inson huquqlari, erkinlik, tinchlik, bag‘rikenglik va madaniyatlararo muloqot kabi umuminsoniy g‘oyalar ham o‘z ifodasini topmoqda. Madaniyat va san’atning jamiyat taraqqiyotidagi o‘rni masalasi ko‘plab olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Xususan, ingliz madaniyatshunosi va san’at nazariyotchisi Herbert Read san’atni insoniyat tafakkuri va madaniyatining eng muhim ifoda shakllaridan biri sifatida baholab, uning asosiy vazifasi estetik tarbiya va insonning ma’naviy kamolotiga xizmat qilishdan iborat ekanligini ta’kidlaydi (Read, 1958). Shuningdek, amerikalik faylasuf John Dewey o‘zining “Art as Experience” asarida san’atni inson tajribasi va ijtimoiy hayot bilan chambarchas bog‘liq hodisa sifatida tavsiflaydi hamda san’at milliy va umuminsoniy qadriyatlarni birlashtiruvchi vosita ekanligini qayd etadi (Dewey, 1934).

Bugungi kunda xalqaro tashkilotlar ham madaniy meros va san’atning ahamiyatiga alohida e’tibor qaratmoqda. Jumladan, UNESCO tomonidan qabul qilingan “Madaniy ifodalarning xilma-xilligini himoya qilish va rag‘batlantirish to‘g‘risida”gi 2005-yilgi Konvensiyada madaniy xilma-xillik insoniyatning umumiy boyligi sifatida e’tirof etilgan hamda milliy madaniyatlarni saqlash va rivojlantirish barqaror taraqqiyotning muhim omili sifatida belgilangan. Ushbu yondashuv zamonaviy tasviriy san’atda milliy va umuminsoniy qadriyatlarning uyg‘unlashuviga nazariy asos bo‘lib xizmat qiladi.

O‘zbekiston tasviriy san’ati ham mustaqillik yillarida yangi bosqichga ko‘tarildi. Mamlakatda milliy madaniy merosni asrab-avaylash, tarixiy shaxslar va qadriyatlarni san’at orqali targ‘ib qilish, yosh ijodkorlarni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. O‘zbekistonlik san’atshunos olimlar A. Hakimov, B. Abdullayev va N. Nurullayevlarning tadqiqotlarida zamonaviy tasviriy san’atning rivojlanishida milliy an’analar bilan innovatsion badiiy yondashuvlarning uyg‘unlashuvi asosiy omillardan biri sifatida ko‘rsatib o‘tilgan. Ularning fikricha, zamonaviy rassomlar milliy naqshlar, tarixiy obrazlar va an’anaviy estetik mezonlardan foydalanish orqali global san’at makonida o‘ziga xos milliy uslubni shakllantirmoqdalar. Shuningdek, san’atshunoslik sohasidagi ilmiy tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy tasviriy san’atda milliylik va umuminsoniylik bir-birini inkor etuvchi emas, balki o‘zaro boyituvchi tushunchalar hisoblanadi. Milliy qadriyatlar san’at asarlarining mazmuniy asosini tashkil etsa, umuminsoniy qadriyatlar ularning xalqaro miqyosda tushunarli va ahamiyatli bo‘lishini ta’minlaydi.

Natijada san’at asarlari nafaqat muayyan xalqning madaniy xususiyatlarini aks ettiradi, balki butun insoniyat uchun dolzarb bo‘lgan g‘oyalarni ham ifodalaydi.

Zamonaviy tasviriy san’atda milliy qadriyatlarning aks etishi. Tasviriy san’at har qanday xalqning tarixiy xotirasi, madaniy merosi va ma’naviy qadriyatlarini saqlab qoluvchi muhim ijtimoiy-madaniy institut hisoblanadi. Zamonaviy san’at rivojlanishida milliylik masalasi dolzarb ahamiyat kasb etib, rassomlar o‘z asarlarida xalqning tarixiy o‘tmishi, urf-odatlari, an’analari va madaniy belgilarini yangi badiiy talqinlarda ifodalashga intilmoqdalar. Ayniqsa, globallashuv jarayonlari kuchayib borayotgan bugungi davrda milliy o‘zlikni saqlash va uni san’at vositasida targ‘ib qilish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. San’atshunos A. Hakimovning ta’kidlashicha, O‘zbekiston tasviriy san’ati taraqqiyotining asosiy xususiyatlaridan biri Sharq estetikasi va zamonaviy badiiy tafakkurning o‘zaro uyg‘unlashuvidir. Natijada rassomlar tomonidan yaratilayotgan asarlarda milliy me’morchilik elementlari, xalq amaliy san’ati naqshlari, tarixiy qahramonlar va qadimiy madaniy timsollar zamonaviy badiiy uslublar orqali ifodalanmoqda. Mustaqillik yillarida O‘zbekistonda milliy madaniy merosni asrash va rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Tarixiy obidalarni restavratsiya qilish, muzeylar faoliyatini takomillashtirish, yosh rassomlarni qo‘llab-quvvatlash va milliy san’at maktablarini rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar zamonaviy tasviriy san’at rivojiga ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Bu esa san’at asarlarida milliy qadriyatlarning yanada chuqurroq aks etishiga xizmat qilmoqda.

Umuminsoniy qadriyatlarning badiiy talqini. Zamonaviy tasviriy san’atning muhim jihatlaridan biri uning umuminsoniy qadriyatlarni targ‘ib qilishdagi o‘rnidir. Inson huquqlari, erkinlik, tinchlik, bag‘rikenglik, ekologik barqarorlik va ijtimoiy adolat kabi g‘oyalar bugungi san’atning asosiy mavzularidan biri bo‘lib qolmoqda. Amerikalik faylasuf John Dewey san’atni inson tajribasining universal shakli sifatida baholab, uning turli xalqlar va madaniyatlar o‘rtasidagi ma’naviy aloqalarni mustahkamlashdagi ahamiyatini ta’kidlagan. Darhaqiqat, zamonaviy rassomlar milliy chegaralardan tashqariga chiqib, global muammolarni yoritishga intilmoqdalar. Natijada san’at asarlari turli mamlakatlar va madaniyatlar vakillari tomonidan birdek qabul qilinadigan mazmunga ega bo‘lmoqda.

Bugungi kunda ekologik muammolar, iqlim o‘zgarishi, migratsiya, urush va tinchlik masalalari ko‘plab rassomlar ijodining markaziy mavzusiga aylangan. Ushbu mavzular orqali insoniyatning umumiy manfaatlari va kelajagi bilan bog‘liq masalalar yoritilib, san’atning ijtimoiy mas’uliyati namoyon bo‘ladi. Shu jihatdan zamonaviy tasviriy san’at nafaqat estetik zavq manbai, balki muhim ijtimoiy kommunikatsiya vositasi ham hisoblanadi.

Milliy va umuminsoniy qadriyatlarning uyg‘unlashuv mexanizmlari. Milliy va umuminsoniy qadriyatlarning uyg‘unlashuvi zamonaviy tasviriy san’atning asosiy rivojlanish tendensiyalaridan biridir. Bu jarayon, avvalo, milliy madaniyatning umuminsoniy mazmun bilan boyitilishi va umuminsoniy g‘oyalarning milliy badiiy shakllar orqali ifodalanishida namoyon bo‘ladi.Masalan, o‘zbek rassomlari tomonidan yaratilgan ko‘plab asarlarda tarixiy shaxslar, milliy urf-odatlar va xalq hayoti tasvirlangan bo‘lsa-da, ularning mazmunida insonparvarlik, mehr-oqibat, oilaviy qadriyatlar, vatanparvarlik va tinchlik kabi umumiy g‘oyalar mujassam bo‘ladi. Natijada bunday asarlar nafaqat milliy auditoriya, balki xalqaro jamoatchilik tomonidan ham tushunarli va qadrli hisoblanadi. San’atshunoslik nazariyasiga ko‘ra, milliylik san’at asarining shakliy va madaniy xususiyatlarini belgilasa, umuminsoniylik uning mazmuniy qimmatini oshiradi. Shu sababli zamonaviy rassomlar milliy ramzlar va an’anaviy obrazlardan foydalangan holda global ahamiyatga ega mavzularni yoritishga intiladilar. Bu esa san’atning xalqaro madaniy muloqot vositasi sifatidagi rolini kuchaytiradi.

Globallashuv sharoitida tasviriy san’at rivojlanishining yangi tendensiyalari

Globallashuv zamonaviy tasviriy san’at rivojiga katta ta’sir ko‘rsatmoqda. Internet texnologiyalari, xalqaro ko‘rgazmalar, biennalelar va san’at festivallari rassomlarga o‘z ijod mahsullarini dunyo miqyosida namoyish etish imkoniyatini yaratmoqda. Natijada turli madaniyatlar o‘rtasidagi badiiy aloqalar kuchayib, yangi ijodiy yo‘nalishlar shakllanmoqda. Biroq globallashuv jarayoni ayrim hollarda milliy madaniy xususiyatlarning yo‘qolib borishi xavfini ham yuzaga keltiradi. Shu sababli ko‘plab davlatlar qatorida O‘zbekistonda ham milliy madaniy merosni asrash va rivojlantirishga qaratilgan siyosat amalga oshirilmoqda. Zamonaviy rassomlar esa global san’at tendensiyalaridan foydalanish bilan birga, milliy an’analarni saqlash va rivojlantirishga alohida e’tibor qaratmoqdalar. Bugungi kunda raqamli san’at, multimedia texnologiyalari va sun’iy intellekt asosidagi badiiy loyihalar keng tarqalmoqda. Ushbu innovatsion yo‘nalishlar milliy san’at elementlarini yangi shakllarda namoyon etish imkonini bermoqda. Natijada milliy va umuminsoniy qadriyatlarning integratsiyasi yanada kuchayib, zamonaviy tasviriy san’atning yangi rivojlanish bosqichi shakllanmoqda.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy tasviriy san’atda milliy va umuminsoniy qadriyatlar bir-biri bilan uzviy bog‘liq holda rivojlanmoqda. Milliy qadriyatlar san’at asarlarining tarixiy va madaniy asosini tashkil etsa, umuminsoniy qadriyatlar ularning xalqaro ahamiyatini belgilaydi. Ayniqsa, O‘zbekiston tasviriy san’atida tarixiy meros, milliy an’analar va zamonaviy badiiy innovatsiyalarning uyg‘unlashuvi natijasida yangi estetik qarashlar shakllanmoqda.

Shuningdek, tadqiqot natijalari zamonaviy san’atning jamiyat ma’naviy hayotiga ijobiy ta’sir ko‘rsatishini tasdiqlaydi. San’at orqali milliy o‘zlikni anglash, madaniy merosni asrash, yosh avlodda vatanparvarlik tuyg‘ularini shakllantirish hamda insonparvarlik, bag‘rikenglik va tinchlik g‘oyalarini targ‘ib qilish imkoniyatlari kengaymoqda. Shu sababli zamonaviy tasviriy san’at milliy madaniyatni rivojlantirish va umuminsoniy qadriyatlarni mustahkamlashning muhim omillaridan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda.

## Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy tasviriy san’at milliy va umuminsoniy qadriyatlarning o‘zaro uyg‘unlashuvi asosida rivojlanayotgan muhim madaniy hodisalardan biri hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, milliy qadriyatlar san’at asarlarining mazmuniy va estetik asosini tashkil etib, xalqning tarixiy xotirasi, madaniy merosi va ma’naviy an’analarini aks ettiradi. Shu bilan birga, insonparvarlik, tinchlik, bag‘rikenglik, erkinlik va madaniyatlararo muloqot kabi umuminsoniy qadriyatlar zamonaviy tasviriy san’atning xalqaro miqyosdagi ahamiyatini belgilaydi. Globallashuv sharoitida tasviriy san’at milliy o‘zlikni saqlash va rivojlantirish bilan bir qatorda, turli xalqlar o‘rtasidagi madaniy aloqalarni mustahkamlashga xizmat qilmoqda. O‘zbekiston tasviriy san’ati misolida ham milliy an’analar va zamonaviy badiiy yondashuvlarning uyg‘unlashuvi natijasida yangi estetik qarashlar shakllanayotganligi kuzatildi. Rassomlar milliy ramzlar, tarixiy obrazlar va xalq madaniyatiga oid unsurlardan foydalanish orqali umuminsoniy g‘oyalarni ifodalashga muvaffaq bo‘lmoqdalar. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, zamonaviy tasviriy san’at nafaqat estetik zavq manbai, balki jamiyatning ma’naviy rivojlanishiga ta’sir etuvchi muhim ijtimoiy institut ham hisoblanadi. U yosh avlodni milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash, madaniy merosni asrash va umuminsoniy g‘oyalarni targ‘ib qilishda samarali vosita sifatida namoyon bo‘lmoqda. Shuning uchun ham zamonaviy tasviriy san’atda milliy va umuminsoniy qadriyatlarning uyg‘unligini yanada chuqur o‘rganish va qo‘llab-quvvatlash madaniy taraqqiyotning muhim omillaridan biri bo‘lib qoladi.

**Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati**

1. Read, H. (1958). Education Through Art. London: Faber and Faber.
2. Dewey, J. (1934). Art as Experience. New York: Minton, Balch & Company.
3. Gombrich, E.H. (1995). The Story of Art. 16th Edition. London: Phaidon Press.
4. Hauser, A. (1999). The Sociology of Art. London: Routledge.
5. Arnheim, R. (1974). Art and Visual Perception: A Psychology of the Creative Eye. Berkeley: University of California Press.
6. UNESCO. (2005). Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions. Paris: UNESCO Publishing.
7. [UNESCO Official Website](https://www.unesco.org?utm_source=chatgpt.com)
8. Akmal Hakimov. (2010). O‘zbekiston tasviriy san’ati tarixi. Toshkent: O‘zbekiston Badiiy akademiyasi nashriyoti.
9. Karimov, I.A. (2008). Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. Toshkent: Ma’naviyat.
10. 10 Danto, A.C. (1997). After the End of Art: Contemporary Art and the Pale of History. Princeton: Princeton University Press.
www.unesco.org